

Oponetský posudek diplomové práce Bc. Petry Jančálkové *Inscenační principy K. H. Hilara v Národním divadle v letech 1929 - 1935*

V úvodu své diplomové práce Petra Jančálková píše: „Přítomná práce mapuje Hilarovo působení v Národním divadle v letech 1921 – 1935, analyzuje jeho inscenační styl ovlivněný zejména expresionismem a později civilismem, a také představuje režisérovu práci s hereckým souborem činohry Národního divadla. V neposlední řadě se práce zaměřuje na Hilarovu spolupráci se scénografem Hofmanem, okrajově se zabývá i jeho tvorbou s jinými scénografy.“ (s. 7)

Počáteční pojmenování tématu, provedené dle doporučení nejedné příručky o formulaci a náležitostech odborných textů, se prvním a letmému pohledu jeví neobyčejně slibně: K. H. Hilar, nejpřednější osobnost divadelní moderny, pojednáváný doposud buď v rámci syntetických publikací či dílčích studií, by si bezesporu zasloužil vlastní monografii, jejímž jádrem by se zajisté stala právě jeho režijní tvorba na první scéně. Důvodů, proč podobná monografie doposud nevznikla, je více, mezi ty nejzávažnější však určitě patří skutečnost, že většina Hilarových inscenací, radikálně povyšujících scénování – půjčíme-li si půvabný výraz dobové kritiky – na riskantní a samostatné tvůrčí gesto, doposud nebyla ani detailně popsána, natož analyzována a subtilněji zařazena do dobového kontextu. Bez tohoto „základního výzkumu“ však k obecnějším a základním poznatkům o Hilarově tvorbě lze stěžejí doplnit cokoliv nového. Budiž hned z kraje řečeno, že se to nepodařilo ani diplomatce.

Předložená práce zcela vychází ze zmiňovaných syntetických publikací o divadle, jejichž zjištění diplomantka podpírá a potvrzuje četnými citacemi z dobových kritik i z Hilarovy a Hofmanovy umělecké autoreflexe. Ve všech kapitolách, v nichž autorka postupně probírá Hilarovu práci s herci, dramaturgii, inspirace a konečně scénografií, se práce drží v rovině základního popisu či stručného shrnutí známých závěrů. Nejnápadněji to vysvítá v kapitole o Hofmanových výpravách k Hilarovým inscenacím, v níž Jančálková za sebou chronologicky řadí stručné popisy jednotlivých scénografií, k jejichž hodnocení si půjčuje slova soudobých kritických autorit. Prokazuje tím sice, že umí vyhledat prameny a cítí relevantnost dobového kontextu, nikoliv však, že s prameny dokáže kriticky a analyticky pracovat. Četnost obsáhlých citátů je ostatně závažným problémem celé práce, jejíž stránky jsou příliš často zaplněny tokem minimálně komentovaných citací. Například předposlední kapitola, nazvaná *Zhodnocení Hilarovy spolupráce s Hofmanem*, čítá 52 řádků, z nichž 39 je zaplněno citovaným textem. Následující *Závěr* navzdory svému názvu příznačně žádným závěrem není – diplomatka v něm pouze znovu popíše cíl práce, její členění a prameny, s nimiž pracovala (popřípadě z objektivních důvodů pracovat nemohla). Do komentářů a zprostředkujících textů se navíc může vloupat i zdánlivě drobná chyba, vypovídající však o nedostatečné znalosti širších kulturních souvislostí, popřípadě o neochotě je dohledávat (označení Edmonda |Konráda za amerického dramatika, s. 64)

Práce Bc. Petry Jančálkové trpí obecností, povšechností a stručností. K poznání jednotlivých Hilarových režii nepřináší žádný nový poznatek. Jako celek postrádá jak detailnější a diferencovanější pohled, který je základem každé analýzy, tak pokus o jakoukoliv nezažitou interpretaci Hilarovy tvorby. Neformuluje žádné otázky. Je zapouzdřená sama v sobě, její úvodní a závěrečná kapitola se až příliš podobají jedna druhé.

Přiložený seznam literatury registruje všechny zásadnější a z hlediska tématu relevantní knižní publikace, stejně tak odkazy na citace jsou provedeny vzorně. (Skutečnost, že v závěrečném soupisu literatury není uvedena monografie Jiřího Hilmera a Rostislava Šváchy *Vlastislav Hofman*, Společnost Vl. Hofmana – AV ČR, Praha 2004, z níž diplomantka opakovaně cituje v kapitole *Hilarova spolupráce s Hofmanem v Národním divadle*, považují za technické nedopatření.) Pokládám však za příznačné, že v prostudované literatuře chybí pravděpodobně nejkomplexnější teatrologická analýza Hilarovy inscenace, studie Evy Šormové *Hamlet 1924* (Divadelní revue 1, 1990, č. 1, s. 39 – 53) stejně jako jednotlivé studie sborníku *Význam inscenační tvorby K. H. Hilara pro moderní české divadlo* (ed. Jiří Hilmera, Národní museum, Praha 1967).

Z výše uvedeného vyplývá, že text Bc. Petry Jančálkové splňuje nároky, kladené na universitní diplomovou práci, pouze formálně, a proto jej nelze doporučit k obhajobě.

5. 6. 2011

PhDr. Barbara Topolová, PhD.